RETSMØDERAPPORT
i sag C-342/88 *

I — Faktiske omstændigheder og retsforhandlinger

1. *Relevante retsregler og hovedsagens faktiske omstændigheder*

Spits, der er nederlandsk statsborger, er født den 1. august 1914. Han har i overensstemmelse med de belgiske bestemmelser godtgjort, at han har været beskæftiget i Belgien som arbejdstager fra 1932 til 1938. Han har desuden godtgjort, at han har tilbagelagt forsikringsperioder i Nederlandene mellem den 1. august 1929 og den 31. juli 1979. Da han således har været omfattet af to medlemsstaters lovgivning, havde Spits ret til en pension beregnet efter bestemmelserne i artikel 46 i Rådets forordning (EØF) nr. 1408/71 af 14. juni 1971 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere, selvstændige erhvervsdrivende og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet [kodificeret udgave i bilaget til Rådets forordning (EØF) nr. 2001/83 af 2. juni 1983, EFT L 230, s. 6]. Denne artikels stk. 1 og 2 bestemmer følgende:

»1. Den kompetente institution i enhver medlemsstat, af hvis lovgivning arbejdstageren eller den selvstændige erhvervsdrivende har været omfattet, skal, for så vidt de i nævnte lovgivning foreskrevne betingelser for erhvervelse af ret til ydelser er opfyldt, uden at bestemmelserne i artikel 45 og/eller artikel 40, stk. 3, behøver at bringes i anvendelse, fastsætte ydelsens størrelse i overensstemmelse med reglerne i den for institutionen gældende lovgivning og på grundlag af den samlede længde af de forsikrings- eller bopælsperioder, der skal tages i betragtning i henhold til den pågældende lovgivning.

Den nævnte institution skal tillige foretage en beregning af det ydelsesbeløb, man ville have fået ved anvendelse af de i stk. 2, litra a) og b) fastsatte regler. Kun det højeste ydelsesbeløb skal tages i betragtning.

2. Den kompetente institution i enhver medlemsstat, af hvis lovgivning arbejdstageren eller den selvstændige erhvervsdrivende har været omfattet, anvender følgende regler, såfremt de foreskrevne betingelser for erhvervelse af ret til ydelser kun opfyldes ved anvendelse af artikel 45 og/eller artikel 40, stk. 3:

a) institutionen beregner det teoretiske beløb for den ydelse, som den pågældende ville kunne gøre krav på, hvis samtlige forsikrings- og bopælsperioder, der er tilbagelagt i de medlemsstater, af hvis lovgivning arbejdstageren eller den selvstændige erhvervsdrivende har været omfattet, havde været tilbagelagt i den omhandlede stat og efter den lovgivning, der gælder for den pågældende institution på det tidspunkt, da ydelsen skal fastsættes; såfremt ydelsens beløb efter nævnte lovgivning er uafhængigt af længden af de tilbagelagte perioder, anses dette beløb for det i nærværende litra omhandlede teoretiske beløb;

* Processprog: nederlandsk.

b) institutionen fastsætter derefter det faktiske beløb for ydelsen på grundlag af det i litra a) nævnte teoretiske beløb efter forholdet mellem længden af de forsikrings- eller bopælsperioder, der er tilbagelagt efter den for institutionen gældende lovgivning forud for forsikringsbegivenhedens indtræden, og den samlede længde af de forsikrings- og bopælsperioder, der er tilbagelagt efter lovgivningen i alle de berørte medlemsstater forud for forsikringsbegivenhedens indtræden;

c) såfremt den samlede længde af de forsikrings- og bopælsperioder, der er tilbagelagt efter lovgivningen i samtlige berørte stater forud for forsikringsbegivenhedens indtræden, overstiger den længste forsikringstid, der efter en af de pågældende staters lovgivning kræves tilbagelagt for opnåelse af en fuld ydelse, skal den kompetente institution i nævnte stat ved anvendelsen af bestemmelserne i dette stykke tage denne længste forsikringstid i betragtning i stedet for den samlede længde af de nævnte perioder; denne beregningsmetode kan ikke medføre pligt for den pågældende institution til at udrede en højere ydelse end den fulde ydelse, der er hjemlet i den for denne institution gældende lovgivning;

d) ...«

Da Spits indgav ansøgning om pension til den kompetente nederlandske institution, underrettede denne Office national des pensions belge (herefter benævnt »ONP«) i henhold til forordning (EØF) nr. 574/72 om regler til gennemførelse af forordning (EØF) nr. 1408/71 [kodificeret udgave i bilaget til Rådets forordning (EØF) nr. 2001/83 af 2. juni 1983, EFT L 230, s. 6].

ONP foretog beregningen af den pension, der skulle udbetales til Spits. ONP anvendte herved den relevante nationale bestemmelse, artikel 10 i kongelig anordning nr. 50 af 24. oktober 1967 om alders- og efterladtepension for lønmodtagere (*Moniteur belge* af 27. 10. 1967) (herefter benævnt »kongelig anordning nr. 50«). Ifølge denne artikels stk. 1 erhverves retten til alderspension pr. beskæftigelseskalenderår efter en brøk af lønnen (den reelle, fiktive eller skønsmæssige årsløn, idet denne tages i betragtning med 75 eller 60% alt efter tilfældet). Brøken svarende til hvert kalenderår har som tæller enheden og som nævner det antal kalenderår, der er omfattet af perioden fra første januar i det år, den pågældende fylder 20 år, og tidligst den 1. januar 1926, og som slutter den 31. december i det år, som går forud for den første dag i måneden, efter at den pågældende fylder 65 eller 60 år, alt efter om der er tale om en mand eller en kvinde; nævneren kan dog ikke være større end 45 for mænd og 40 for kvinder.

Når antallet af tilbagelagte beskæftigelseskalenderår er over 45, skal de år, der giver ret til den gunstigste pension, tages i betragtning. Desuden følger det af en administrativ praksis, at de beskæftigelseskalenderår, der er tilbagelagt før den pågældendes fyldte tyvende år, tages i betragtning, når denne ikke kan påberåbe sig et fuldt beskæftigelsesforløb.

Ved beregningen af den ydelse, der skulle udbetales i henhold til artikel 10 i den kongelige anordning nr. 50, tog ONP såvel de perioder, der var tilbagelagt i Belgien, som de i udlandet tilbagelagte perioder i betragtning. Det samlede antal belgiske år (1932-1938) og nederlandske år (august 1929-juli 1979) overskred klart brøkens

nævner (i dette tilfælde 45), og ONP tog derfor ikke hensyn til de to beskæftigelseskalenderår 1932 og 1933, som Spits havde tilbagelagt før sit fyldte tyvende år, fordi der ikke var tale om at supplere et ufuldstændigt beskæftigelsesforløb. På grundlag af denne beregning blev Spits tildelt en belgisk pension på 5/45 baseret på årene 1934-1938.

Spits har bestridt denne afgørelse og gjort gældende, at der ingen steder i den kongelige anordning nr. 50 står, at der ved bestemmelsen af begrebet »fuldstændigt beskæftigelsesforløb« skal foretages en sammenlægning af de beskæftigelsesår, der er tilbagelagt i Belgien, og de år, der er tilbagelagt i udlandet. I underretten blev dette argument taget til følge: Retten statuerede, at årene 1932 og 1933 skulle tages i betragtning, og tilkendte Spits en alderspension svarende til 7/45. ONP appellerede denne afgørelse til Arbeidshof Gent. Denne ret udsatte sagen og stillede Domstolen spørgsmålet,

»om en arbejdstager i den ovenfor beskrevne situation med rette ligeledes kan gøre krav på anerkendelse af begge de mellem parterne omtvistede år 1932 og 1933, for hvilke der i Belgien faktisk er indbetalt fulde pensionsbidrag, og som ligger før arbejdstagerens fyldte tyvende år, idet vedkommende i Nederlandene, på grund af sin beskæftigelse der, godtgør at have tilbagelagt en forsikringsperiode, i henhold til hvilken der tilkommer ham en AOW (Algemene Ouderdomswet)-pension i forhold til en samlet forsikringsperiode på halvtreds år«.

2. *Retsforhandlingerne for Domstolen*

Forelæggelsesdommen blev registreret på Domstolens Justitskontor den 28. november 1988.

I henhold til artikel 20 i protokollen vedrørende statutten for Det Europæiske Økonomiske Fællesskabs Domstol er der afgivet skriftlige indlæg den 10. februar 1989 af sagsøgeren, Office national des pensions, ved direktør R. Masyn, og den 17. februar 1989 af Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved B.-J. Drijber og Sean van Raepenbusch, Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtigede.

På grundlag af den refererende dommers rapport og efter at have hørt generaladvokaten har Domstolen den 4. oktober 1989 besluttet at indlede den mundtlige forhandling uden forudgående bevisførelse og har henvist sagen til Første Afdeling.

II — Sammenfatning af de skriftlige indlæg, der er indgivet for Domstolen

I sit indlæg har *ONP* anført, at den pension, der blev tildelt Spits, blev beregnet i henhold til forordningens artikel 46, stk. 2, litra b). Brøken 5/45 refererer med andre ord til en forholdsmæssig pension i dette stykkes forstand og ikke til en selvstændig pension i henhold til artikel 46, stk. 1.

ONP er i øvrigt af den opfattelse, at det af den forelæggende ret stillede spørgsmål angår beregningsmetoden for den teoretiske pension og den forholdsmæssige pension som omhandlet i artikel 46, stk. 2.

ONP har forklaret, at ved beregningen af det teoretiske beløb i henhold til artikel 46, stk. 2, litra a), tages de syv år (1932-1938), der er tilbagelagt i Belgien, og perioden på 49 år, 11 måneder og 30 dage, som er tilbagelagt i henhold til den nederlandske ordning fra 1. august 1929 til 31. juli 1979, i betragtning. I henhold til artikel 46, stk. 2, litra c), tages der imidlertid kun hensyn til den maksimale periode, der efter belgisk lovgivning kræves for at opnå en fuld ydelse. Denne periode er, som det fremgår af artikel 10 i kongelig anordning nr. 50, 45 år, og i Spits' tilfælde dækker den årene 1934-1978. ONP har dernæst foretaget beregningen af den forholdsmæssige pension i henhold til artikel 46, stk. 2, litra b). Kun de år, der er tilbagelagt under den belgiske ordning, og som lå i perioden fra 1934-1978, blev taget i betragtning, hvilket gav resultatet 5/45 baseret på årene fra 1934 til 1938. Ifølge ONP er det klart, at man ikke ved beregningen af den forholdsmæssige pension kan tage de år i betragtning, som er udelukket fra beregningen af den teoretiske pension.

ONP har hævdet, at dens beregning var fuldt ud i overensstemmelse med forordningens artikel 46, stk. 2. Der kan kun tages hensyn til beskæftigelsesår tilbagelagt før det fyldte tyvende år eller det fyldte femogtresindstyvende år i to situationer: for det første når sammenlægningen af de forsikringsperioder, der er tilbagelagt efter forskellige medlemsstaters lovgivning, ikke fører til et fuldstændigt beskæftigelsesforløb, og for det andet, når der er tale om et fuldt beskæftigelsesforløb, for at erstatte mindre fordelagtige år.

ONP har derfor foreslået, at det stillede spørgsmål besvares således:

»Når modtageren af en pension godtgør, at han har tilbagelagt et beskæftigelsesforløb i to eller flere medlemsstater, således at han fører bevis for alle årene i den normale referenceperiode, det vil i Belgien sige perioden mellem den 1. januar i det år, da han fylder tyve år, og den 31. december i det år, der går forud for hans fyldte femogtresindstyvende år, tages årene før hans fyldte tyvende år og årene efter hans fyldte femogtresindstyvende år kun i betragtning, for så vidt de giver ret til en mere fordelagtig pension end nogle år, som ligger inden for den nævnte referenceperiode.«

Kommissionen har anført, at Arbeidshofs spørgsmål vedrører den beregning, der er foretaget efter den belgiske lovgivning i henhold til forordningens artikel 46, stk. 1. Skønt den ikke er uenig i ONP's fortolkning af artikel 46, stk. 2, mener Kommissionen, at årene 1932 og 1933 skulle have været taget i betragtning ved den i artikel 46, stk. 1, nævnte beregning.

Den har i øvrigt henvist til den grænse, der er fastsat i forordningens artikel 46, stk. 3, for de ydelser, der skal udbetales i henhold til samme artikels stk. 1 og 2, og har fastslået, at Domstolen har anset denne grænse for at være delvis uforenelig med EØF-Traktatens artikel 51 i dommen af 21. oktober 1975, Petroni (24/75, Sml. s. 1149). Ifølge »Petroni-princippet«, som siden er bekræftet ved fast retspraksis, er loftet over ydelsen i artikel 46, stk. 3, ulovligt, for så vidt det indebærer en nedsættelse af størrelsen af en ydelse, der er erhvervet udelukkende i henhold til en national lovgivning, inklusive et forbud mod sammenlægning af ydelser. Efter Kommissionens opfattelse føl-

ger det heraf, at ONP skulle have foretaget en yderligere sammenligning mellem på den ene side størrelsen af den ydelse, der skulle udbetales udelukkende i henhold til belgisk lovgivning (under hensyntagen til regler om forbud mod sammenlægning af ydelser) og på den anden side størrelsen af den ydelse, der skulle udbetales i henhold til forordningens artikel 46 i sin helhed.

Sidstnævnte beløb fastsættes således. For det første skal den ydelse, som den pågældende har ret til, alene beregnes under hensyntagen til de perioder, der er tilbagelagt efter den belgiske ordning, således at der i overensstemmelse med forordningens artikel 12, stk. 2, ses bort fra nationale bestemmelser om forbud mod dobbeltydelser (»selvstændig ydelse«). Ifølge Kommissionen har Spits ifølge belgisk administrativ praksis, hvorefter der kan tages hensyn til perioder før det fyldte tyvende år, ret til en selvstændig ydelse på 7/45 baseret på årene 1932 til og med 1938. For det andet beregner man det teoretiske beløb og den forholdsmæssige ydelse i henhold til artikel 46, stk. 2, hvilket giver en brøk på 5/45; på dette punkt deler Kommissionen ONP's opfattelse med hensyn til, hvorledes artikel 46, stk. 2, litra c), skal anvendes. Da den selvstændige ydelse viser sig at være den højeste, lægges den foreløbig til grund. Dernæst skal artikel 46, stk. 3, anvendes, hvorefter det udbetalte beløb nedsættes, når summen af alle de selvstændige og forholdsmæssige ydelser overskrider det højeste teoretiske beløb. Kommissionen mener, at det er sandsynligt, at det teoretiske beløb, der er beregnet efter belgisk lovgivning, i dette tilfælde er det højeste. Hvis summen af den belgiske og den nederlandske ydelse, som begge er selvstændige ydelser, overskrider dette teoretiske beløb, nedsættes hver af disse ydelser med indtil halvdelen af forskellen. Endelig foretages den supplerende sammenligning, der er indført ved Petroni-dommen.

Kommissionen foreslår således efter en detaljeret gennemgang af anvendelsen af fællesskabsbestemmelserne på Spits' tilfælde, at Domstolen besvarer det stillede spørgsmål således:

»Anvendelsen af artikel 46 i forordning (EØF) nr. 1408/71 er ikke til hinder for, at den kompetente institution på det ene eller det andet trin i beregningen af en ydelse ved alderdom som omhandlet i denne artikel tager hensyn til supplerende perioder, der anerkendes i den lovgivning, som institutionen anvender ved fastsættelsen af den pågældende ydelses størrelse.«

Gordon Slynn
Refererende dommer